

ثمر حمایت از بهائیان

یکی از مصارف سرمایه‌های ثابت پاسال که همین هزینه‌ها موجب بسط پیدا و شده بود، تأمین نیازهای بهائیان و تحکیم پایه‌های آن بود. از جمله اقداماتی که ثابت پاسال در این مورد انجام داد، خرید تمامی املاک و خانه‌های اطراف حظیره‌القدس (مرکز سازمانی این گروه) در تهران بود که از شرق به خیابان نجات‌اللہی، از جنوب به خیابان سمیه، از شمال به خیابان طالقانی و از غرب به خیابان حافظ منتهی می‌شد.

او همچنین اطراف زمین‌های مشرق‌الاذکار در نزدیکی لویزان را که از جاده لشکرک تا قله کوه ادامه داشت، دیوارکشی کرد. اقدامی که هزینه آن در اوایل دهه سی چند میلیون تومان اعلام شد. ثابت پاسال در اواخر دهه ۱۳۴۰ به مرور خود را از برخی اقدامات بازنشسته کرد، برخی را به پسرانش سپرد و حمایت‌های خود از بهائیان را به هژبریزدانی واگذار کرد. او که یکی از اعضای اصلی‌ترین کانون‌های تصمیم‌گیری بهائیان ایران، تحت عنوان «مجلس ملی» بود، سال ۱۳۵۵ در پی دریافت اختراهایی در خصوص افزایش فشار به حکومت و امکان برخورد با او، از ایران به فرانسه گریخت، اما تا اسفند ۱۳۶۸ که در خاک آمریکا بود، حمایت خود را از بهائیان قطع نکرد. به عنوان نمونه در آبان ماه سال ۱۳۵۶ درست دو هفته پس از آن که در جریان سوگ عمومی انقلابیون برای فرزند فقید امام خمینی، شور انقلابی مردم شعله‌ای تازه‌ای می‌کشید؛ او از فرانسه طی نامه‌ای دو قطعه از زمین‌های خود به مساحت ۲۵۰۰ متر را به بهائیان منتقل ساخت.

پس از مرگ او، تشکیلات مرکزی بهائیان در حیف‌پایم تسلیتی به همسروی صادر کرد و او را «خادم متقدم» نامید و از کوشش‌های او در حمایت از بهائیان تقدیر کرد. ایرج و هرمز پسران او که خواندن فارسی نمی‌دانستند و هنگام فعالیت‌های او در ایران همراهش بودند، بعد از مرگ وی در حوزه سرمایه‌گذاری اقتصادی در آمریکا باقی ماندند.



یکی از عمده‌ترین عواملی که موجب ثروتمند شدن بیش از حد حبیب ثابت شد، بهره‌گیری از امکانات دولتی و وام‌های بانکی و اعتبارات داخلی و خارجی بود. کشورهای سرمایه‌داری بویژه دولت‌های آمریکا و انگلیس برای ایجاد شعبات و نمایندگی کارخانجات خود در ایران یا تأسیس مجتمع‌های مونتاژ، نیازمند مؤسسات و بانک‌های اعتباری و پشتیبانی آنها بودند و ثابت پاسال با مشارکت در بانک‌های مذکور و نیز بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران، راه را برای خود باز کرده بود



راز گنج کاخ ثابت

در آستانه چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، حسین برهمند سرپرست کل اموال منقول بنیاد مستضعفان پرده از رازی دربار کاخ متروک ثابت پاسال برداشت. وی در گفت‌وگویی با اشاره به مصادره خانه حبیب ثابت پاسال در خیابان آفریقا (جردن سابق) در اوایل انقلاب اسلامی و پیدا شدن یک مجسمه بسیار گرانبها در این محل گفت: وقتی که ما خانه این عامل صهیونیسم را در اختیار گرفتیم، سفارت رژیم عراق به ما مراجعه کرد و خواهان اجاره کردن این محل برای سفارتخانه شد و مرتب به عناوین مختلف برای اجاره کردن اصرار می‌کرد، البته یکی دو کشور دیگر هم در همین زمینه مراجعه کردند و وقتی که محل‌های مختلف پیشنهاد می‌شد، روی این خانه انگشت می‌گذاشتند که این موضوع توجه ما را جلب کرد. سرانجام مسأله خراب شدن شرفاژ پیش آمد و معلوم شد که در این خانه یک جاسازی وجود دارد که وقتی خرابش کردیم یک مجسمه طلایی بسیار گرانبها که هنوز نتوانسته‌اند قیمتی روی آن بگذارند و چند شیء دیگر که آنها هم در دنیا کم نظیر هستند، به دست آمد و معلوم شد که چرازیم [بعثی] خائن عراق آن موقع برای اجاره خانه اصرار داشت و قیمت زیادی هم پیشنهاد می‌کرد.



بازدید شاه از تلویزیون ثابت پاسال

چنین شهرت دارد که در دوره زمامداری آقای علم امور مربوط به اقتصاد کشور طبق نظر حبیب ثابت تنظیم می‌شده. «از تداوم حمایت از او در دولت‌های بعدی خبر می‌دهد و از جمله متذکر می‌شود» در تاریخ ۱۳/۶/۴۴ اطلاعیه‌ای صادر شد که آقای حبیب ثابت عامل اصلی تقویت بهائیان می‌باشد و قرار شد یک میلیون تومان از طرف شرکت ملی نفت به نام اجرای برنامه‌های آموزشی از تلویزیون به وی داده شود. «گویا این توضیحات در پاسخ جامعه بهائیت از وی به دلیل اعلام تبریک نیمه شعبان در این شبکه بوده است؛ در حالی که از بدو تأسیس دقت شده بود تا در ایام محرم موسیقی شاد پخش شود و از هرگونه تبلیغ مسائل مذهبی اجتناب گردد و آن تبریک اقدامی غیرمترقبه بوده است. سرانجام در ۱۳۴۷ به موجب قانونی که مالکیت فرستنده‌های رادیو و تلویزیونی را در انحصار دولت قرار می‌داد، فرستنده‌ها را به مبالغ هنگفتی به دولت فروخت و با آنکه هنگام تأسیس ایستگاه‌ها، زمین رایگان از دولت گرفته بود اما به هنگام فروش فرستنده‌ها چند میلیون تومان نیز از بابت فروش زمین‌ها از دولت دریافت کرد. در همان دوران ثروت او به حدی رسید که به دولت پیشنهاد داد امتیاز لوله‌گذاری سوخت قلم به تهران به وی واگذار شود و او با هزینه شخصی اش این کار را انجام دهد.

نفوذ اقتصادی گسترده

ثابت پاسال که می‌دانست راه نفوذ در ساختار قدرت، ایجاد رسانه و بانکداری است؛ پس از انحصار تلویزیون، با حمایت انگلیسی‌ها توانست به عضویت هیأت مدیره بانک ایران و خاورمیانه و بانک ایران و انگلیس انتخاب شود. همچنین سال‌ها نایب رئیس بانک ایران نیز بود.

یکی از عمده‌ترین عواملی که موجب ثروتمند شدن بیش از حد حبیب ثابت شد، بهره‌گیری از امکانات دولتی و وام‌های بانکی و اعتبارات داخلی و خارجی بود. کشورهای سرمایه‌داری بویژه دولت‌های آمریکا و انگلیس برای ایجاد شعبات و نمایندگی کارخانجات خود در ایران یا تأسیس مجتمع‌های مونتاژ، نیازمند مؤسسات و بانک‌های اعتباری و پشتیبانی آنها بودند و ثابت پاسال با مشارکت در بانک‌های مذکور و نیز بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران، راه را برای خود باز کرده بود.

همچنین سبیطره او به صنایع پولساز تا به حدی بود که برای سکونت خود کاخی شبیه به کاخ ورسای فرانسه ساخته بود که با بیش از ۱۱ هزار و ۵۴۳ متر مربع مساحت، به عنوان گران‌ترین و بزرگ‌ترین خانه شهر تهران بود.

ببرد. شرکت نفت به ثابت پاسال بهائی، پنج میلیون تومان استفاده رسانیده که با این پول، مخارج اعزام بهائیان به لندن و تبلیغات بهایی تأمین بشود. به مردم بگوید از مالیاتی که دولت شما از شما مسلمان‌ها می‌گیرد، این مخارج را می‌کند و یهودی و اسرائیلی و بهایی را تقویت می‌کند.

این موضوع، به برنامه ثابت اشاره داشت که سفر حدود ۲ الی ۳ هزار نفر بهایی را برای شرکت در جشن‌های صدمین سال فرقه بهایی در لندن تأمین می‌کرد. حتی برای آن که مشکلی برای خروج این جمعیت بهایی از ایران وجود نداشته باشد، رئیس گمرک مهرآباد را از کار برکنار و یک نفر بهایی را به جای او گماشته بودند. در سند شماره ۱۲۸۴۴/س ت «ساواک در تاریخ دوم آبان ۱۳۴۱، درباره تدارک سفر این تعداد به لندن تصریح شده است که «جهت تسهیلات بیشتر برای رفت و آمد این اشخاص با اعمال نفوذ از طرف حبیب ثابت اخیراً رئیس گمرک مهرآباد تعویض گردیده و یک نفر بهایی به نام حصار امیری به این سمت منصوب شده است.»

جشن مزبور در ۷ اردیبهشت ۱۳۴۲ در لندن برگزار شده بود و دولت ایران به هریک از بهائیان پانصد دلار ارز از طریق بانک مرکزی داد و آنان را با هواپیما راهی لندن کرد. امام حتی این موضوع را نیز در سخنرانی خود فاش ساخته بود: «دولت شما به دو هزار نفر بهایی هریک پانصد دلار کرایه طیاره داده که به لندن بروند، جمع شوند و علیه قرآن و پیغمبر شما تصمیم بگیرند.»

هدف از تأسیس تلویزیون

هشت سال بعد از تأسیس تلویزیون و سه سال پس از افشاکاری امام خمینی، در یکی از اسناد ساواک به تاریخ چهارم خرداد ۱۳۴۵، گزارش شده است که «حبیب فرزند عبدالله، شهرت ثابت پاسال، دارنده شناسنامه ۳۷۶ تهران، متولد ۱۲۸۲ [...] در تاریخ ۳۹/۱/۲۲ اطلاعیه‌ای با تقویم ب ۲ واصل شده که نامبرده در انگلستان دربار اخذ کمک برای تلویزیون ایران با مقامات انگلیسی مذاکره نموده است [...] در تاریخ ۴۴/۱۰/۴۴ نامبرده به مجلس ملی بهائیان ایران نامه‌ای نوشته و متذکر شده که هدف اصلی از تشکیل تلویزیون در ایران ایجاد کار برای جمعی از یاران (بهائیان) بوده تا به تدریج امکاناتی برای نشر افکار روحانی و معارف حکم‌اللہی (افکار بهایی) به وجود آید و به هیچ وجه برخلاف نظریات امراله (دستورات بهایی) اقدامی نخواهد شد.»

این سند با یادآوری اینکه «طبق اظهار یکی از بازگان بازار در محافل اقتصادی تهران